

Asia: VN/9806/2021

Taiteen edistämiskeskusta koskeva arviointi

1. Taiteen edistämiskeskuksen perustehtävää, tulevaisuuden visioita ja strategista asemointia tulee terävöittää

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Varmasti kannatettavaa, on normaalia organisaation ja viraston kehittämistyötä, jota voi tehdä nykyisen lain ja rakenteen puitteissa.

2. Taiteen edistämiskeskuksen ohjauksen ja strategisen johtamisen tueksi tulee perustaa erillinen hallitus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Hallituksen perustaminen on monella tavalla perusteltua, tärkeää esim. edellä olevassa kysymyksessä mainitut ohjauksen ja strategisen johtamisen tukeminen.

3. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiteen edistämiskeskuksen välistä tulosohjausta tulee terävöittää

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Ministeriön ja Taiteen edistämiskeskuksen välistä dialogia ja tulosohejausprosessia pitää kehittää. Kehitystyötä on tehty jo nyt ja sitä pitää jatkaa. Tavoitteena tulisi olla entistä dialogisempi prosessi, joka nykyistä paremmin tunnistaa ja ottaa huomioon taiteen kentän muutokset. Tätä työtä voidaan tehdä nykyisen lain ja rakenteen puitteissa.

4. Taiteen edistämiskeskuksen itsenäistä asemaa tulee vahvistaa ministeriön tavoiteohjelmissa määritellyn delegointiperiaatteen mukaisesti

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

5. Taiteen toimikuntalaitos tulee uudistaa perusteellisesti

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Kehittämistyötä voi ja pitää tehdä nykyisenkin rakenteen sisällä. Myös perusteellisempaa uudistustyötä puoltavat monet seikat.

Yksi monialainen valtion taidetoimikunta ja siihen yhdistetty vertaisarviointipooli eivät välttämättä tuota nykyistä parempaa taiteen asiantuntemukseen perustuvaa arviointia. Voi olettaa, että arviointipoolista kulloiseenkin hakuun ja tarpeeseen vallittavien asiantuntijoiden käyttö fragmentoi asiantuntijuutta eikä tuota asiantuntijuuden kasvua, pitkäjänteistä työskentelyä ja strategista ymmärrystä avustustoiminnasta ja avustettavan alan strategisesta kehittämisestä

Nykyisin yksi keskeinen ongelma on avustushakemusten suuren määrän aiheuttama kohtuuton työmäärä toimikuntien jäsenille sekä se, että työ tehdään lähes korvauksetta. Ei ole selvää, miten ehdotettu monialainen valtion taidetoimikunta ja asiantuntijapooli -malli ratkaisisi tämän ongelman.

Jos ylipäättään on tarve miettiä sekä alueellisten toimikuntien että valtion taidetoimikuntien tehtävää ja asemaan näin suurta muutosta, ei tämä arviointityö eikä Taiteen edistämiskeskuksen oma visiotyö voi olla riittävä pohja muutokselle. Tätä varten olisi luotava oma prosessi.

6. Taiteen edistämisen alueellista toimintaa tulee vahvistaa ja toiminnot tulee organisoida uudelleen

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Taiteen asemaa eri puolella Suomea tulee vahvistaa. On parannettava taiteen, myös kansainvälisen tarjonnan, monipuolista saatavuutta eri puolilla Suomea ja otettava yleisönäkökulma huomioon.

Yhteistyötä Taiken ja alueellisten toimijoiden kanssa on kehitettävä. Kunkin alueen ominaispiirteet ja niiden erilaiset tarpeet otettava em. yhteistyössä ja Taiken alueellisessa työssä huomioon. Läänintaiteilijoiden työ on paremmin integroitava osaksi alueellista toimintaa.

Alueiden ja kuntien vastuualueet tulevat muuttumaan sote-uudistuksen toteutuessa. Kulttuurin asema kuntien tehtäväkentässä muuttuu. Tämä keskeinen toimintaympäristön muutos avaa mahdollisuuden, joka on syytä ottaa huomioon Taiteen edistämiskeskuksen hanke- ja kehittämistyössä, niin että taiteen ja kulttuuripalvelujen tasavertainen saavutettavuus paranee ja taiteellisen työn edellytykset paranevat.

7. Taiteen rahoitusmalli tulee uudistaa. Uudistuksen tueksi tulisi laatia kokonaisvaltainen selvitys taiteen rahoituksen tilasta ja tulevaisuudesta.

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Taiteen ja kulttuurin rahoitus on suurten haasteiden edessä: rahapelituottojen laskun ja viimeisen kehysriihen päätösten valossa taidealan tulevaisuus ei näytä valoisalta. Ylipäättään rahoitusta ja sen tulevaisuutta on tarkasteltava kokonaisuutena, jonka uudistamiseen em. luovat lisäpaineen. Vastikään uudistunutta valtionosuusrahoitusta, Taiteen edistämiskeskuksen kautta osoitettavaa rahoitusta ja muuta valtionrahoitusta taiteelle ja kulttuurille on tarkasteltava ja kehitettävä yhtenä kokonaisuutena.

Taiteen, kulttuurin, urheilun ja tieteen tulevaa rahoitusta ja rahapelituottoja pohtinut työryhmä on jättänyt raporttinsa ja ehdotuksensa. Hallitus on linjannut, että rahapelitoiminnan tuottoihin liittyvän järjestelmän jatkovalmistelu tullaan toteuttamaan vuoteen 2024 mennessä. Tähän työhön tulisi kytkeä selvitystyö rahoituskokonaisuudesta ja sen kehittämisestä toimintaympäristön merkittävät muutokset huomioon ottaen.

8. Taiteen edistämiskeskuksen toiminnan kansainvälisyyttä tulee vahvistaa

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Kansainvälistä toimintaa tulee painottaa nykyistä enemmän, sikäli kuin se tarkoittaa kentän kansainvälisen toiminnan tukemista ja sen resurssien kasvattamista. Taiteen edistämiskeskuksen ja taiteen kansainvälistä toimintaa edistävien toimijoiden, kuten tiedotuskeskusten, välistä yhteistyötä tulee kehittää, mutta kansainvälisyyteen liittyen tehtäväjaon on oltava selvä: Taiteen edistämiskeskus myöntää avustuksia toimijoiden kansainväliseen toimintaan ja liikkuvuuteen, tiedotuskeskuksen edistävät kansainvälisyyttä oman toimintansa puitteissa. Taiteen ja kulttuurin kansainvälistä toimintaa ja vientiä edistää moni toimija ja usea ministeriö. Taiteen kansainvälinen toiminta ja sen tukeminen on osa tätä kokonaisuutta.

Taiteen edistämiskeskuksen uudistamisen vaihtoehdot

Raportissa on esitetty uudistamisen vaihtoehdoiksi kolme kehittämismallia (s. 149-152).

Mikä esitetyistä kehittämismalleista olisi mielestänne sopivin.

Keskitetty ja ketterä taiteen palveluvirasto

Perustele valintasi

Mikään esitetyistä malleista ei ole toteuttamiskelpoinen sellaisenaan, mutta jokaisessa on jotain kannatettavaa. Tavoitteena voikin olla jonkinlainen näiden kolmen mallin parhaat puolet yhdistävä hybridi. Monia raportissa esiin tuotuja kehittämistoimenpiteitä ja -prosesseja voidaan viedä eteenpäin nykyisen järjestelmän ja rakenteen puitteissa eikä tätä kehitystä ole syytä väheksyä. Nykyistä paremmin ja joustavammin taiteen kentän muutoksiin ja tarpeisiin reagoiva toimija on tavoitteena kannatettava, vaikka ei ole selvää, mitä taiteen palveluvirastolla tarkalleen tarkoitetaan, mistä palveluista on kyse ja millä henkilö- ja muilla resursseilla kaavailtua toimintaa toteutettaisiin. Mallissa nykyinen valtion taidetoimikuntarakenne säilytettäisiin tai supistettaisiin yhteen monialaiseen taidetoimikuntaa, jossa vertaisarviointi toteutuisi vertaisarviointipoolin kautta. Kaavaillun asiantuntijapaneelin edut eivät ole selvät. Syvälinen ja pitkäjänteinen asiantuntijuus sekä strateginen ymmärrys ei välttämättä toteudu asiantuntijapoolista kulloistakin arviointiyötä tekemään rekrytoituneen asiantuntijan kautta. Myös raportti toteaa tämän mallin haasteeksi mm. alueellisen taiteen ja kulttuurin edistämisen riittävän resursoinnin.

Alueellisesti verkostoitunut taiteen ekosysteemien tukija -mallissa on vahva alueellinen painotus. Alueellista edistämistyötä tulee kehittää ottaen huomioon alueiden erilaiset tarpeet, mutta mallin haasteena on toiminnan sirpaloituminen, taiteen määräytyminen liikaa osaksi alueellista kehittämistoimintaa sekä taiteen valtakunnallisen ja kansainvälisen ulottuvuuden jääminen alueellisen taiteen edistämistoiminnan varjoon.

Rekola Sanna
Tanssin Tiedotuskeskus